

Din digitale gæstelærer: Hanne Kvist

Lærervejledning til forløbet 'Skriv med liv og fantasi'

Forløbet er udviklet til dansk med fokus på skriftlig fremstilling

Målrettet elever på mellemtrinnet

Online eller fysisk fremmøde

Forløb på 4 lektioner

Sproget skal vække personer og scenarier til live – det er omdrejningspunktet i dette gæstelærerforløb med forfatter Hanne Kvist. Forløbet har fokus på at fremme elevernes udtryksglæde og engagere dem i at skrive i et sprog, der er levende og forståeligt for andre. Forløbet vægter at inspirere elever til at skrive kreativt og eksperimenterende.

For Hanne Kvist er det centralt at inspirere til, hvordan man kan vække personer og scenarier til live gennem sproget – ved at arbejde med korte skrivesekvenser, genskrivning og stilladseret makkerrespons. I dette gæstelærerforløb er ambitionen at vække elevernes nysgerrighed i forhold til sprog, billeder og tekster – samt at give eleverne lyst til at eksperimentere med ord og fortællinger.

Hanne Kvist er både forfatter og tegner. I sine børnebøger giver hun plads til fantasi, opfindsomhed, humor, alvor og fantastiske elementer. Et eksempel på dette er at få læseren til at være nysgerrig på opdigtede scenarier, der i forløbet eksemplificeres fra flere af Hanne Kvists bøger.

Forløbets formål

Forløbet henvender sig til elever i dansk på mellemtrinnet (4.-5. klasse). Formålet med forløbet er at udvikle elevernes udtryksglæde inden for kompetenceområdet fremstilling, så de kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende samt vække personer og scenarier til live gennem sproget.

Forløbet tager afsæt i, at eleverne lærer at berette og fortælle med henblik på at underholde, engagere og give adgang til opdigtede scenarier og situationer, der kan være mere eller mindre realistiske.

Det centrale i forløbet er at engagere eleverne i at skrive, så deres sprog bliver levende og forståeligt for andre gennem inspiration fra

Hanne Kvist samt ved at arbejde med korte skrivesequenser, genskrivning og stilladseret makkerrespons.

Formålet med forløbet er desuden at løfte elevernes læring, motivere dem og styrke deres trivsel med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk.

Forløbets opbygning

Forløbet består af fire videoer med Hanne Kvist, hvor hun fortæller, hvordan hun gør sproget levende for læseren. Hun giver eksempler fra sine børnebøger og gør aktivt brug af sin viden og kunnen som forfatter.

Til hver video er der forslag til aktiviteter, der kan anvendes i undervisningen. Aktiviteterne lægger op til at fremme elevernes forståelse og engagement i at fortælle i ord og billeder samt undersøge, hvordan ord kan blive levende i læserens hoved.

Læreren kan indlede forløbet med at spørge, om eleverne kender Hanne Kvist, og hvad hun laver. Hvis ikke klassen umiddelbart kender Hanne Kvist, kan læreren supplerende spørge:

- Kender I nogle forfattere?
- Hvilke bøger har de i givet fald skrevet?
- Kender I også forfattere, der bruger mange tegninger i deres bøger?
- Hvad er forskellen på en forfatter og en tegner?
- Hvad, tror I, kommer først i en bog med tegninger – teksten eller tegningerne?

Med det afsæt kan læreren fortælle om Hanne Kvist, hvilke bøger hun har skrevet, og om klassen måske kender nogle af dem, når de bliver præsenteret nærmere. Måske har nogen læst romanen *Drengen med sølvhjelm* (1999), som blev filmatiseret og fik titlen *Der var engang en dreng* (2006). I 2019 blev romanen genudgivet som grafisk roman.

Læreren kan som led i forberedelsen også skubbe til elevernes forforståelse og fantasi ved at spørge, hvorfor tegninger og historier på skrift kan være så spændende, og hvor alle forfatterens idéer mon kommer fra.

Video 1: Skriv med liv og fantasi

I denne video fortæller Hanne Kvist om, hvordan historier kan blive til, eksempelvis ved at forestille sig, at ens nyfødte lillesøster har vinger. Hun fortæller om sin bog *Dyr med Pels - og uden* (2016), der er udgivet som en roman med ord og som en grafisk roman med 70 siders tegninger.

I videoen præsenterer Hanne Kvist også sin seneste roman *Fønix* (2021), der begynder med en eksplosion i et fysiklokale, og en jeg-fortæller, der stiller følgende spørgsmål: "Hvad nu hvis man forestiller sig, at der findes andre verdener end vores?". Fortællingen er i gang, og alt kan ske.

Læreren kan på baggrund af videoen bede klassen tale om, hvad vi kan, når vi fortæller med ord. Og hvad vi kan, når vi fortæller med billeder. Læreren kan igangsætte følgende aktivitet:

- Alle elever vælger et billede af en person, de ikke kender, eventuelt via en billedsøgning på Google. Et billede, der gør eleverne nysgerrige efter at vide mere om personen.

Herefter skiftes eleverne i makkerpar til at fortælle om den person, som man har fundet frem til. Læreren kan anvende følgende retningslinjer:

- Eleven viser ikke billedet til makkeren.
- Eleven fortæller makkeren om personen på billedet. Eleven skal ved hjælp af sin fantasi finde på noget, som personen siger, gør og oplever.
- Eleven beder makkeren om at forestille sig personen ud fra fortællingen.

Eleven viser makkeren billedet, og de taler om ligheder og forskelle ud fra det, makkeren har forestillet sig om personen.

Video 2: At fortælle i ord og billeder

Hanne Kvist fortæller i denne video om, hvad ord kan, og hvad billeder kan. Hun fortæller om værket *Dyr med pels - og uden*, hvor hovedpersonen går i chok, mister mælet, og fortællingens ord forvandles til billeder. På billederne gengives replikker fra andre, men hovedpersonen får først ordene tilbage, da én giver ham opmærksomhed, og Freddy, som hovedpersonen hedder, synes, han skal svare. Det er et godt eksempel på, hvordan menneskelige relationer hænger sammen med det, vi siger til hinanden.

Videoen kan danne afsæt for, at læreren i plenum beder klassen tale sammen om:

- Hvad er ord gode til - hvad kan de?
- Hvad er billeder gode til - hvad kan de?

Hanne Kvists pointer fra videoen kan danne grundlag for klassesamtalen. Derefter kan læreren bede eleverne skrive en lille fortælling om karakteren på det billede, som de valgte i forrige aktivitet (til video 1). Det kan være i ord eller i fire små tegninger med replikker.

Video 3: At gøre karakterer levende for læseren

Hanne Kvist fortæller i denne video om vigtigheden af at finde på sjove, gode eller spændende karakterer, der er interessante for læseren. Hun bruger ordet karakterer, fordi der ikke altid er tale om personer.

Hun viser et eksempel fra billedbogen *Blomsten, der elsker mig* (2019), hvor hovedkarakteren er en plante, der trækker sine rødder op og går. Den møder så en kam, en hare og en mariehøne.

Hanne Kvist fortæller, at det er vigtigt, at personer eller karakterer laver noget. I *Blomsten, der elsker mig* spiller karaktererne kort sammen, og man hører, at kammen kan blande kort på "mange måder". Illustrationerne i bogen folder de mange måder ud konkret. Det, der ikke står i teksten, fylder vi som læsere selv ud, når vi for eksempel forestiller os, hvilke

mange måder en kam mon blander kort på. Karakterer skal også ifølge Hanne Kvist have en genstand eller en ting, de kan forhandle eller skændes om.

Læreren kan i forlængelse af videoen bede eleverne arbejde videre med deres fortællinger om deres karakter fra før. I deres videre arbejde kan eleverne fokusere på, at karaktererne:

- Møder nogen (hvem?)
- Laver noget (hvad?)
- Bliver uenige om noget - eksempelvis en ting, de forhandler eller skændes om.

Video 4: Hanne Kvists skriveråd og skriveidéer

Hanne Kvist fortæller i denne video, at hun ofte bruger billeder til at få skriveidéer. Hun viser et billede af en pige fra gamle dage, og hun fortæller dernæst om at skabe en fortælling om pigen, hvor hun står i en 7-Eleven-butik og vil betale med kontanter, og det kan hun ikke, for der kan kun betales med kort. En lille konflikt opstår, fordi der er en person, der ikke kender vilkårene i den sammenhæng, hun bliver sat i.

Eleverne kan med udgangspunkt i videoen reflektere over, hvilke idéer de udsatte deres karakterer for i de fortællinger, de har produceret i forløbet. Fælles i klassen kan eleverne give eksempler på det, deres karakterer er kommet ud for i deres fortællinger.

Hanne Kvist har det råd, at hun tænker på nogle personer, hun kender, når hun skriver, så hun bedre mærker, hvordan personerne er, og hvad de gør. Hun blander flere personer, så ingen kan genkende sig selv i hendes historier.

Læreren kan på baggrund af videoen stilladsere, at eleverne giver hinanden undersøgende og konstruktiv respons i makkerpar ud fra Hanne Kvists idéer om at gøre karakterer og fortællinger levende. Formålet er at gøre eleverne nysgerrige og undersøgende i forhold til egne og andres tekster, så de bliver inspireret til at genskrive deres tekster.

Makkerparrene kan indlede med at læse de fortællinger højt for hinanden, som de producerede efter video 2 og arbejdede videre med efter video 3. Dernæst kan eleverne tale sammen på skift om deres karakterer i deres fortællinger, eventuelt ud fra følgende spørgsmål:

- Hvad gør karaktererne?
- Hvad siger karaktererne til hinanden?
- Foregår der en forhandling mellem karakteren og en anden person?
- Er der en ting, for eksempel en bog eller bold, som de forhandler eller skændes om?

Eleverne kan videreudvikle og genskrive deres fortællinger med inspiration fra makkerresponsen. Læreren sørger for, at den indlagte makkerrespons har fokus på, at eleverne bliver motiveret til at skrive og genskrive og skrive meget.

Efter genskrivningen kan eleverne læse deres tekster højt for hinanden i grupper på fire.

Alle elever kan hver vælge en sætning eller to, som er særlig vellykket til at skabe billeder for læseren. Denne sætning skrives med stort og hænges op i klassen sammen med billedet af personen. Der afholdes en billedferisering med oplæsning af sætningerne.

Evaluering

Formålet med forløbet har været at fremme elevernes udtryks- og skriveglæde i relation til kompetenceområdet fremstilling.

I den afsluttende video inddrages sætningsniveauet også i forløbet, og det er gjort for, at eleverne får øje på detaljer i sproget og de billedskabende muligheder i sproget. Her kan eleverne vise, hvordan de har eksperimenteret med sproget og vækket personer og scenarier til live gennem sproget i deres små skrivesekvenser/fortællinger.

Elevernes fortællinger, der videreudvikles undervejs i forløbet, kan indgå som evaluering af elevernes udbytte af forløbet. Her er det centrale at finde tegn på, om alle elever har engageret sig i at skrive i et levende og forståeligt sprog i de korte skrivesekvenser, i genskrivning, samt om det lykkes eleverne at give og modtage respons i makkerpar.

Efter ferniseringen og oplæsningerne kan hver elev skrive en kort refleksionslog, hvor de skriver deres udvalgte sætninger og deres tanker om, hvorfor de valgte den sætning, samt hvilke skriveråd og skriveidéer fra Hanne Kvist de især er blevet opmærksomme på.

Tilrettelæggelse

For at gennemføre forløbet, er der brug for, at eleverne har adgang til internettet og kan anvende søgemaskiner til at finde et billede af en person. De korte skrivesekvenser kan foregå på computer, tablets eller i hånden.

Det centrale i forløbet er, at eleverne oplever skriveglæde og lyst til at undersøge, hvordan de kan gøre sprog og personer levende for læserne. Det kræver blandt andet, at læreren:

- Fra forløbets begyndelse vækker elevernes nysgerrighed.
- Anvender eksempler fra Hanne Kvists bøger, der lader eleverne forstå aktiviteterne konkret.
- Opfordrer eleverne til at slippe fantasien løs ved hjælp af de gode råd fra Hanne Kvist.
- Stilladserer gode processer i forløbets grupper eller makkerpar, hvor eleverne konstruktivt hjælper hinanden.
- Forklarer eleverne, at de ikke skal være bekymrede for at fejle - elevernes historier er deres egne og gode nok, som de er.

Den konkrete tilrettelæggelse af de enkelte aktiviteter fremgår ovenfor.

Hvis undervisningen er online...

Hvis forløbet gennemføres som fjernundervisning kan der benyttes breakout rooms, hvor eleverne kan arbejde i makkerpar og grupper. De små skrivesekvenser kan stadig finde sted på computer, tablets eller i hånden.

Hvis de udføres i hånden, kan eleverne tage billeder af deres fortællinger for derefter at dele dem med deres makker.

Til billedferniseringen deler eleverne på skift deres billede og sætning online.

Publikationen er udarbejdet juli 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

RAMBOLL

SDU

OPERATE